

Filozofická fakulta Ostravské univerzity

Informace o přijímacích zkouškách podle studijních programů

1. Studijní program Český jazyk a literatura NMgr.

Forma přijímací zkoušky: písemná

Varianta studijního programu:

- a) **Completus**
- b) **Hi-Cj NM**
- c) **Cj-Hi NM**

Test z Českého jazyka a literatury - varianta A

Úplné zadání písemné přijímací zkoušky nebo její části (u testů s výběrem odpovědi správné řešení):

Přijímací zkouška z českého jazyka a literatury (NMgr.)

Jméno a příjmení

Univerzitní číslo

Podpis:

Jazyková část (písemný test)

Není-li uvedeno jinak, správnou možnost označte zakroužkováním příslušného písmena. Vždy existuje jen jedna správná odpověď. Maximum je 50 bodů. Správné odpovědi u úkolu 1 jsou hodnoceny po 2 bodech, u úkolů 2–3 po 1 bodu a u úkolů 4–12 po 3 bodech. Body se neodečítají.

Časová náročnost: 40 minut.

Text k úkolu č. 1:

INDOEVROPSKÉ JAZYKY

Největší jazyková rodina světa, k níž patří i slovanské jazyky, a tudíž i čeština. Těmito jazyky mluví dnes přes dvě miliardy lidí v Evropě, Asii, Americe, Austrálii a v Africe. Jsou také ze všech jazyků světa nejlépe prozkoumány jak ze synchronního, tak i z diachronního hlediska, protože jsou všechny doloženy i

ve svých starších podobách (některé dokonce z 2. tis. př. n. l.).

Současné indoevropské jazyky tvoří pět velkých skupin (větví) a šest jednotlivých jazyků nebo jazykových párů. Velké skupiny (větve): indické (indoárské) jazyky, íránské jazyky, slovanské jazyky, germánské jazyky a románské jazyky. Malé větve: arménština, řečtina, albánština, jazyky baltské, jazyky goidelské (irština a skotština) a jazyky britanské (kymerština a bretonština).

V 1. tis. př. n. l. bylo ovšem složení indoevropské rodiny poněkud jiné. Zahrnovala tehdy: (a) Vývojové předstupně současných velkých skupin: indoíránské jazyky, italické jazyky, pragermánštinu a patrně společný předstupeň baltských a slovanských jazyků. (b) Starou řečtinu, už tehdy samostatný indoevropský jazyk. (c) Nedokonale známé staré indoevropské větve, jejichž pozůstatky jsou některé izolované jazyky současnosti: paleobalkánské jazyky (pozůstatek: albánština), vývojový předstupeň arménštiny (a dalších málo známých jazyků) a keltské jazyky (velká jazyková skupina ve staré Evropě, jejímiž pozůstatky jsou jazyky goidelské a britanské). (d) Jazyky, jež nemají v současnosti pokračování: anatolské jazyky (Malá Asie, 2.–1. tis. př. n. l.; nejdůležitější z nich chetitština s památkami ze 17.–13. stol. př. n. l.) a tocharština (tu ovšem známe – ve dvou dosti rozdílných nářečních podobách A a B – až ze 7.–8. stol. n. l. z textů nalezených v čínském Turkestánu). Tyto jazyky – zejm. ve svých starších podobách – vykazují takové množství shod gramatických a lexikálních, že je nelze vysvětlit jinak než jako dědictví ze společného prehistorického východiska – indoevropského prajazyka. Tento prajazyk rekonstruueme srovnáváním doložených indoevropských jazyků, zejm. starých.

Zdroj: *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. URL: <https://www.czechency.org/slovník>, upraveno.

1. Rozhodněte o pravdivosti následujících tvrzení. Označte ANO, nebo NE.

Z anatolských jazyků se vyvinula současná arménština.

ANO – NE

Řečtina byla už v 1. tisíciletí př. n. l. samostatný indoevropský jazyk.

ANO – NE

Autor zastává hypotézu, že slovanské a baltské jazyky měly společného předka.

ANO – NE

Indoevropský prajazyk je zachován v různých literárních památkách.

ANO – NE

Současná irština se vyvinula z jazyků keltských.

ANO – NE

Text k úkolu č. 2:

A: A právě výsledná volba jazykových prostředků, konkrétně užívání přídavných jmen a sloves, byla

podrobena kvantitativnělingvistickému rozboru. Zaměřili jsme se na tzv. aktivitu textu.

B: Výzkum má charakter předběžné sondy, která si klade za cíl ověřit aplikovatelnost kvantitativní metodologie v didaktické výzkumné oblasti. Jeho předmětem je 60 slohových prací dvanácti až třináctiletých žáků, které byly napsány ve školním roce 2019/2020. Jedná se o texty 30 žáků 6. ročníku základní školy z Moravskoslezského kraje a 30 žáků navštěvujících odpovídající ročník nižšího gymnázia v kraji Olomouckém.

C: Jejím pilířem se staly jak práce s učebnicí (Český jazyk 6 – učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia, Fraus; Hravá čeština pro 6. ročník ZŠ a víceletá gymnázia, Taktik), tak vlastní vklad učitele (např. představte si, že pokoj popisujete očima někoho jiného).

D: Genderově je vzorek textů zastoupen paritně, každou skupinu tvoří 15 chlapců a 15 dívek. Žáci základní školy popisovali vlastní pokoj, primáni dostali za úkol popsat svou třídu/školu budoucnosti. V obou případech předcházela samotné produkci slohové práce školní příprava.

E: Cílem však nebylo posílit schematismus a šablonovitost textotvorného procesu, nýbrž snaha motivovat žáky k vlastnímu efektivnímu vyjadřování (srov. Štěpáník, 2021, s. 104–128). Učitelé (oba kvalifikovaní a zkušení) svým žákům připomínali, že pokud chtějí, aby si příjemce jejich sdělení co nejlépe vybavil to, co popisují, měli by užívat výstižná podstatná a přídavná jména, neopakovat slovesa „být“, „mít“, využívat příslovce, předložky či přirovnání.

Zdroj: Místecký, M. – Radková, L. *Aktivní v popisu: Poznámky ke stylu žákovských slohových prací*, upraveno.

2. Seřad'te jednotlivé části textu (A–E) za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost.

1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____ 5 _____

Text k úkolu č. 3:

_____ je soubor velkého množství textů, které jsou většinou morfologicky či syntakticky označkovány. Tyto databáze dělíme na _____ (např. řada SYN) a _____ (např. Diakorp). Pomocí různých nástrojů v nich můžeme zjišťovat například _____ (= četnosti) jednotlivých slov, případně _____ (základních slovníkových tvarů slov).

3. Doplňte na vynechaná místa v textu po jednom jednoslovném výrazu, který stylisticky i významově zapadá do kontextu věty.

4. Mezi aglutinační jazyky nepatří:

- a) finština
- b) španělština
- c) maďarština

5. Mezi západní slovanské jazyky patří:

- a) ukrajinština
- b) kašubština
- c) bulharština

6. Rozhodněte o pravdivosti následujících tvrzení. Označte ANO, nebo NE.

Pracheština je nejstarší vývojové stadium češtiny jako samostatného jazyka, z něhož nemáme přímé jazykové (písemné) doklady – jeho poznání se tedy opírá o rekonstrukci. Časově jde o období od konce 10. přibližně do poloviny 14. století.

ANO – NE

Nářečí na území České republiky se člení na 4 skupiny: česká v užším smyslu slova, středomoravská, východomoravská a slezská.

ANO – NE

7. Velární hláskou je:

- a) [ch]
- b) [h]
- c) [j]

8. Určete typ přeneseného pojmenování:

nemá střechu nad hlavou

- a) metafora
- b) personifikace
- c) synekdocha

9. Rozdělte slovní tvar *bezstarostného* svislými čarami na jednotlivé morfy:

b e z s t a r o s t n é h o

10. Slova *Brňan* – *Brňák* patří mezi varianty:

- a) hláskové

- b) tvaroslovné
- c) slovotvorné

11. Syntaktický vztah závislosti dominovaného členu (podtržený výraz) v rámci níže uvedeného syntagmatu se nazývá:

Jednali rozhodně.

- a) rekce
- b) adjunkce
- c) kongruence

12. Ve výstavbě výpovědi v níže uvedené větě se vyskytuje:

Ve většině případech se vraha podaří chytit.

- a) atrakce
- b) anakolut
- c) zeugma

Klíč s řešením:

1. NE; ANO; ANO; NE; ANO
2. B; D; C; E; A
3. Korpus; synchronní; diachronní; frekvence; lemmat
4. B
5. B
6. NE; ANO
7. A
8. C
9. bez | star | ost | n | é | ho
10. C
11. B
12. A

Kritéria pro vyhodnocení a postup, jakým se stanoví výsledek přijímací zkoušky nebo její části:

Základní statistické charakteristiky písemné přijímací zkoušky:

a) Completus

Počet uchazečů, kteří se zúčastnili písemné přijímací zkoušky: 6
Nejlepší možný výsledek písemné přijímací zkoušky: 50
Nejlepší skutečně dosažený výsledek písemné přijímací zkoušky: 50
Průměrný výsledek písemné přijímací zkoušky: 38,33
Směrodatná odchylka výsledků písemné přijímací zkoušky: 9,85

b) Cj-Hi NM

Počet uchazečů, kteří se zúčastnili písemné přijímací zkoušky: 3
Nejlepší možný výsledek písemné přijímací zkoušky: 50
Nejlepší skutečně dosažený výsledek písemné přijímací zkoušky: 43
Průměrný výsledek písemné přijímací zkoušky: -
Směrodatná odchylka výsledků písemné přijímací zkoušky: 6,81

c) Hi-Cj NM

Počet uchazečů, kteří se zúčastnili písemné přijímací zkoušky: 1
Nejlepší možný výsledek písemné přijímací zkoušky: 50
Nejlepší skutečně dosažený výsledek písemné přijímací zkoušky: 43
Průměrný výsledek písemné přijímací zkoušky: -
Směrodatná odchylka výsledků písemné přijímací zkoušky: 0,0

Ostrava 20. 6. 2022

Zpracovala: Romana Gračková

Za správnost odpovídá: prof. Mgr. Jan Malura, Ph.D.